

รูปแบบนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

MODEL OF EDUCATIONAL POLICY TO PROPEL TOWARDS THE ASEAN COMMUNITY OF
SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION.

ประดิษฐ์ ตีวัฒนกุล

Pradit Deewattakul

สถาบันรัชต์ภาค

Rajapark Institute

Email : nuttawutbungchanz@gmail.com

Received 16 September 2022; Revised 19 October 2023; Accepted 31 October 2023.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับนโยบายการศึกษา 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบาย และ 3) รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 30,871 คน กลุ่มตัวอย่างทำการสุ่มแบบเจาะจงและเทียบตารางของทาโรยามาเน ได้ 2,313 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลริสเรล (Lisrel Model)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบบูรณาการด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือด้านการเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษา พบว่า ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมมีค่าน้ำหนักมากที่สุดเท่ากับ 1.67 รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานนำไปปฏิบัติมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1.63 ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.48 โมเดลด้านการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีค่าน้ำหนักมากที่สุดเท่ากับ 1.32 รองลงมา ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.89 ด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดเท่ากับ 0.39 3) รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าความสัมพันธ์ทางบวก ระหว่าง 0.442-0.685 โมเดลโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าร้อยละ 82 ด้านการเมืองและการ

บริหารสภาพแวดล้อมภายนอกร้อยละ 63.00 ด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานนำไปปฏิบัติร้อยละ 51.00 และด้านประสิทธิภาพการวางแผนและควบคุมร้อยละ 41.00

คำสำคัญ : นโยบายการศึกษา; การขับเคลื่อน; ประชาคมอาเซียน

Abstract

This research aims to study 1) the level of educational policy, 2) factors affecting educational policy, and 3) the structural model of the relationship between policy and to propel towards the ASEAN Community of schools under Bangkok metropolitan administration. This is a quantitative research. The population used in this study includes parents of students, education administrator, teachers and educational personnel of schools under Bangkok Metropolitan Administration in the academic year 2022: 30,871 people. The population selected to be used as a sample was randomly selected and compared with Taro Yamane's table, totaling 2,313 people. The chosen tool for data collection research was a questionnaire and analyzed by frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. and analysis of the Lisrel Model.

The research results show that 1) At the public education policy level, an integrated model for efficiency in planning and controlling the performance of the organization or agency that implements it. Leadership and political cooperation and management of the external environment is at a high level The level of education to propel towards the ASEAN community in terms of developing student potential, developing educational standards, adapting to the ASEAN community, and to propel schools towards the ASEAN community of the Office of the Basic Education Commission is at a high level. 2) Factors affecting educational policy found that: The efficiency aspect of planning and control has the highest weight value of 1.67, followed by the performance of the organization or agency in implementing it with a weight of 1.63. The aspect of politics and administration of the external environment has a weight of 0.48. Educational models. to propel towards the ASEAN Community Development of educational standards has the highest weight of 1.32, followed by the aspect of developing students' potential with a weight of 0.89, the aspect to propel schools towards the ASEAN community has the least weight of 0.39. 3) The structural form of the relationship between Education policy and to propel towards the ASEAN community There is a positive relationship between 0.442-0.685. The structural model of the relationship between public policy, integrated models and to propel towards the ASEAN community has a value of 82 percent. In politics and management of the external environment, 63.00 percent. In the competency aspect. organizations or agencies implement 51.00 percent and efficiency in planning and control 41.00 percent.

Keywords: Education policy; Driving; ASEAN Community

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ในอดีตของมวลมนุษยชาติการศึกษาถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสังคมมีการถ่ายทอดความรู้ และภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตด้วยการเรียนรู้ทักษะอาชีพ บางครั้งก็ถูกใช้เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์และค่านิยมทั้งที่มีผลกระทบในทางบวกและทางลบในยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกยุคศตวรรษที่ 21 เช่น ปัจจุบันนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารทำให้ประชาคมโลกมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดและรวดเร็วขึ้นประเทศต่างๆไม่อาจอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้อีกต่อไปและกลายเป็นเพียงชุมชนหนึ่งของสังคมโลก ขณะเดียวกันการแข่งขันทางเศรษฐกิจก็ทวีวันจะรุนแรงยิ่งขึ้น เป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน หรือเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) ประเทศใดประชากรมีความรู้ดีเยี่ยมได้เปรียบในการแข่งขันทุกประเทศจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อปลูกฝังความรู้และทักษะที่จำเป็นให้พลเมืองมีความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Digital Literacy Skills) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) ซึ่งหมายถึง การที่คนในชาติต้องมีทักษะการคิด ทักษะการทำงาน ทักษะทางภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น แนวโน้มการจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ จึงเน้นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ทางการศึกษา หรือที่เรียกว่า การปฏิรูปการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้คนทุกคนในชาติสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All-EFA) และเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมยุคข้อมูลข่าวสารและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (Suebsaeng, S., 2018)

การที่จะเปลี่ยนแปลงการศึกษายิ่งใหญ่และรวดเร็วได้นั้นรัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา มืองค์กรรับผิดชอบการจัดทำนโยบาย และนำนโยบายสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาจึงมีความสำคัญสำหรับการปฏิรูปการศึกษา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาภายใต้หลักความคิดที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาชาติ” ประเทศไทยได้ให้การรับรองและร่วมปฏิบัติตามปฏิญญาสากลจอมเทียนว่า ด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Jom Tien Declaration on Education for All – EFA) ซึ่งประกาศเมื่อปี 2533 และมีกำหนดที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวภายในปี 2558 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2540 และ ฉบับพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้คนไทยมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งกำหนดแนวทางให้รัฐจัดการศึกษาอบรมให้มีความรู้คู่คุณธรรม และมีกฎหมายการศึกษาเป็นแม่บทในการดำเนินงานจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หรือ ต่อมาเปลี่ยนเป็นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญด้านนโยบายและแผนการศึกษาของชาติมีบทบาทอย่างสำคัญในการจัดทำกฎหมายการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในการผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไทยตลอดมา (Office of Economic Competitiveness Development. 2013)

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) เมื่อคราวการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 13 ณ ประเทศสิงคโปร์ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ.

2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือใน 3 ส่วน ได้แก่ การจัดตั้ง 1) ประชมนคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2) ประชมนคมเศรษฐกิจอาเซียนและ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งนี้ในการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพลเมืองอาเซียนให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีศักยภาพในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถเข้าถึงการฝึกอบรมและนวัตกรรมต่าง ๆ และได้รับโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์สวัสดิการสังคมและความยุติธรรม (Association of Southeast Asian Nations. 2020)

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะได้มีการเริ่มกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแต่ดูเหมือนว่าแนวนโยบายต่าง ๆ จะยังคงให้ความสำคัญกับมิติของการจัดการศึกษาในฐานะเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เข้าสู่ตลาดแรงงานและมองข้ามความสำคัญของการศึกษาในฐานะที่เป็นกระบวนการสร้างปัญญาและอิสรภาพของบุคคลด้วยเหตุนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาบริบทที่ทำนายในด้านต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฯ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการศึกษาของชาติมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม เป้าหมายดังกล่าวสอดคล้องพุทธปรัชญา ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนา “จริย” หรือความประพฤติ และ “ปัญญา” หรือความรู้แจ้งของบุคคล ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” คือ การพัฒนาตนเองให้ถึงพร้อมซึ่งศีล สมาธิ และปัญญา (Phraprahmakunaporn. 2019) และสอดคล้องกับปรัชญามนุษยนิยม เชื่อว่า ความรู้สึกหรืออารมณ์เป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากความรู้ และผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความต้องการ ค่านิยม และมุมมองที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาองค์รวมของบุคคลไม่มุ่งเน้นแต่เฉพาะด้านสติปัญญาหรือความรู้ (Coon and Mitterer. 2011) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษากลุ่มพิพัฒนาการนิยมที่ว่า ครูควรให้ความสำคัญกับความรู้สึก อารมณ์และความต้องการของผู้เรียน และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสำรวจและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับความจริง (Conception of reality) ของสิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ของตนเอง (Ornstein, Levine and Gutex. 2011)

จะเห็นได้ว่าพื้นฐานทางด้านปรัชญาต่าง ๆ ข้างต้น มิได้กล่าวถึงเป้าหมายในด้านของการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ หรือการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนามนุษย์ในฐานะทรัพยากรที่จะป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานแต่อย่างใด แต่จากนโยบายและยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบันกลับแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เป้าหมายในด้านการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตลาดทุนและแรงงาน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาในปี พุทธศักราช 2555 ที่ภาครัฐมุ่งการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน ด้วยการจะยกระดับความสามารถของประชากรให้เทียบเท่ากับสากล โดยจะมุ่งพัฒนาหลักสูตรอาชีพ 5 กลุ่ม คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ (Wongsaman, S., 2011) และยังให้มหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาควิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ และเข้าไปประสานงานกับโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำหลักสูตรร่วมกับโรงเรียน และเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเพื่อจัดห้องเรียนพิเศษตามกลุ่มอาชีพ ในการเตรียมพร้อมสู่การเรียนรู้สายอาชีพในอนาคต (Yaemnun, S., 2018) ยุทธศาสตร์ดังที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นอิทธิพลของกระบวนทัศน์กลุ่ม “การศึกษาคือผลผลิต” (Education as a product paradigm) ซึ่งเป็นแนวคิดในด้านการค้าและอุตสาหกรรม แนวคิดนี้

ส่งผลให้เป้าหมายของการศึกษาบิดเบือนไปเนื่องจากมาจากการยอมรับสมมติฐานว่า เราสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงปัจเจกบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันได้ด้วยเกณฑ์หรือ “ผลลัพธ์” เดียวกันที่กำหนดจากผู้อื่น และผลลัพธ์ดังกล่าวก็คือ ความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่นายจ้าง นักการเมืองหรือผู้บริหารในสถาบันต่าง ๆ ของสังคมต้องการ (Jeffs and Smith, 2020) เพราะเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันกับกลุ่มอื่น ๆ

ดังนั้น คำถามที่เป็นประเด็นสำคัญและท้าทายอย่างยิ่ง สำหรับการกำหนดเป้าหมายในการศึกษาคือ การศึกษาไทยขณะนี้ ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเงื่อนไขและศักยภาพของบุคคลนั่นเอง หรือเป็น “การศึกษาสำหรับลูกจ้าง” (Education for employees) ที่มุ่งพัฒนาประชากรให้มีความรู้ทักษะ คุณลักษณะหรือสมรรถนะตามที่กลุ่มของนายทุนหรือนายจ้างกำหนด ดังจะเห็นได้จากนักการศึกษาที่เชื่อมั่นในความคิดกลุ่มแรก ได้หันกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์พร้อมด้วยปัญญาและจริยธรรม ด้วยการไม่พึ่งพิงกับรูปแบบและแนวทางการศึกษาที่จัดโดยรัฐ และนำเสนอรูปแบบของการจัดการศึกษาทางเลือกและหลักสูตรทางเลือก (Alternative curriculum) จำนวนมาก ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญหรือจิตปัญญาศึกษา (Contemplative education) ที่ครูผู้สอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ปัญญาเรียนรู้สิ่งที่เป็นวิถีชีวิต หรือเรียนรู้จากฐานทางวัฒนธรรมในชุมชน ซึ่งมีอัตลักษณ์ของตนเองอันเป็นการเรียนรู้ที่มีได้ใช้สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาเป็นตัวตั้ง แต่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการและประสบการณ์ (Satham, P., and Wattanathorn, A., 2011) ส่วนบุคลากรและนักการศึกษาในอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เห็นความสำคัญของการใช้ความต้องการของระบบทุนหรือเศรษฐกิจมาเป็นสิ่งกำหนดคุณภาพของ ผู้เรียนจากระบบการศึกษาจะสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมเพื่อนำมากำหนดเป้าหมายของการศึกษา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การกำหนดกรอบนโยบายของรัฐ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาการที่ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ไม่มีงานทำและมีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วยการเสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนสายอาชีพ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์และอาชีพเฉพาะทาง และกลุ่มที่ 2 ผู้เรียนสายสามัญ ที่มุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ซึ่งทั้งหมดก็ล้วนแต่มีเป้าหมาย คือ การทำให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีศักยภาพตรงตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ (Euapinyakul, W., 2017)

เมื่อมิติในด้านเป้าหมายและหลักการจัดการศึกษาของทั้งสองกลุ่มมีความขัดแย้งกันอย่างสุดขั้วเช่นนี้แล้ว นักการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องพิจารณาและไตร่ตรองว่า เป้าหมายและหลักการของการศึกษาของชาติสำหรับอนาคตควรจะเป็นอย่างไรทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษามีคุณค่าและนัยมากกว่าการพัฒนาอาชีพ ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการศึกษา สำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก จึงควรเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีสติ วิจยญาณ และมีปัญญารู้คิด รู้สร้างสรรค์ และรู้เท่าทันในสิ่งต่าง ๆ สามารถควบคุม ประพฤติและปฏิบัติตนให้ไปสู่เป้าหมายของชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ตลอดจนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และควรถือหลักการที่สำคัญ ได้แก่ เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างสำนึกและค่านิยมในระบบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาของท้องถิ่นและชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมการสร้างระบบเศรษฐกิจ

และการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการศึกษาเพื่อความองงามและสร้างสันติสุขแห่งชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเรื่องของการประกอบอาชีพหรือการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นเพียงเป้าหมายในระดับรองลงไป

จากการกำหนดนโยบายทิศทางไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสถานศึกษาต้องหันมามองศักยภาพของบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาว่ามีความพร้อมในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนหรือไม่ เนื่องจากศักยภาพของบุคลากร นักเรียน นักศึกษา ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความพร้อม เพื่อการแข่งขันในสังคมอาเซียน ดังนั้นสถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน โดยการให้การให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจถึงการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพของบุคลากรและนักเรียน นักศึกษาตาม กรอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตข้างหน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการศึกษา และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนส่งอิทธิพลต่อกันหรือไม่ อย่างไร
3. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสัมภาษณ์และเชิงสำรวจ (survey research) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมายของผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 30,871 คน

กลุ่มตัวอย่างในวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะ จากผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2565 โดยเทียบตารางของทาโรยามาเน่ ได้จำนวน 2,313 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนาใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมานวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุระหว่างนโยบายและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่นำเอาเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) มารวมไว้ด้วยกัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษานโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

1.1 นโยบายการศึกษาด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กระบวนการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัตินโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจนเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน เพื่อวางแผนและส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนส่วนข้อมีการกำกับดูแลการปฏิบัติงานนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงการดำเนินการป้องกัน แก้ไขเพื่อให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นมีค่าน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

1.2 นโยบายการศึกษาด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือ จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามตัวชี้วัดคุณภาพครูและผู้บริหารในประชาคมอาเซียนที่ สพฐ.กำหนดส่วนการจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน นั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

1.3 นโยบายการศึกษา ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการแต่งตั้ง หรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนส่วน มีการระดมทรัพยากรจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน นั้นน้อยกว่า ข้ออื่น ๆ

1.4 นโยบายการศึกษาด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ได้แก่ สถานประกอบการ สาธารณสุขสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สร้างเครือข่ายระหว่างประเทศให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน นั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2. ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

2.1 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนจากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยการจัดป้ายนิเทศ / นิทรรศการ / สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้

ในการจัดผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.2 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แต่งตั้ง หรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา จัดทำพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน นั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.3 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียนส่วนการพัฒนา**มาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมั่นเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์** ในอาเซียน นั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.4 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลกพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรผสมร่วมกับสถาบันต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ พัฒนาและการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค ความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ ส่วน การส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาการวิจัยในอาเซียน นั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.5 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทำการวิจัย สร้างนวัตกรรมผลงานทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ส่วน จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน นั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

3. ปัจจัยนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน และมีด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด

4. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

4.1 รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน เชิงปริมาณ โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรสูงสุดคือ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมกับด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือกับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมกับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือกับด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมกับ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกกับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม กับ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกโดยตัวแปรที่ส่งผลโดยตรงต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลโดยตรงต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมมีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

4.2 รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์นโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนเชิงคุณภาพพบว่า1) ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมถือเป็นตัวการสำคัญที่จะทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในเบื้องต้น โดยขึ้นอยู่กับความชัดเจนของเป้าหมายและการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตลอดจนให้ความร่วมมือกับฝ่ายการเมืองและมีความจริงใจที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติเพียงใดแต่ต้นนโยบายส่วนใหญ่จะต้องอาศัยองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลในระดับต่าง ๆ ในการทำหน้าที่ดำเนินนโยบายเพื่อให้นโยบายนั้นสามารถบรรลุเป้าหมาย ผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความคาดหวังและมีเป้าหมายที่แตกต่างกันไป แต่จำเป็นที่จะต้องเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกันหรือมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับใดระดับหนึ่ง องค์กรและผู้เกี่ยวข้องต่างก็มีบทบาทและอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากหรือน้อยต่างกันไป แต่ไม่มีใครที่จะสามารถควบคุมผลหรือทิศทางของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ด้วยตัวเองทั้งหมด บทบาทขององค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการผลักดันให้นโยบายนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ องค์กรและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็นหลายฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการ ข้าราชการ ผู้รับบริการ หรือผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบาย (Chantarasorn, W., 2017) ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานจะมีความสำคัญอย่างมากในด้านการสนับสนุนนโยบายนั้น ๆ ผู้บริหาร

ระดับสูงของหน่วยงานจึงถือว่ามีส่วนสำคัญในการทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบอุปสรรค หรือราบรื่นเพียงใดในระดับหนึ่ง ผู้บริหารโครงการเป็นผู้แปลงการสนับสนุนหรือเจตนารมณ์ของผู้บริหารระดับสูงให้ผู้นำของข้าราชการที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติในภาพที่เป็นจริง ข้าราชการในระดับล่างที่เป็นผู้ให้บริการหรือดำเนินงานถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้ปฏิบัติที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับประชาชนผู้รับบริการ ข้าราชการในระดับล่างเหล่านี้จะมีอิสระในการใช้วิจารณญาณ (Discretion) ในการตัดสินใจอย่างมาก โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจจะควบคุมได้ ข้าราชการเหล่านี้จะเป็นผู้แปลหรือตีความ (Interpret) นโยบายมาเป็นแนวทางปฏิบัติงานด้วยตนเอง แต่ในการกำหนดนโยบายยังขาดความชัดเจนจึงทำให้เกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติตามมาหรือในกรณีที่นโยบายหรือโครงการนั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติหน้าที่ประจำวันของข้าราชการเหล่านี้ อาจทำให้ข้าราชการไม่ยอมรับหรือหาทางหลีกเลี่ยง เพิกเฉย หรือตีความนโยบายนั้นเสียใหม่ก็ได้ กล่าวโดยสรุปแล้ว บุคลากรหรือข้าราชการในระดับล่างเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในระยะหลังจึงได้หันมาเพิ่มความสนใจที่พฤติกรรมของข้าราชการระดับล่างและปฏิสัมพันธ์ของข้าราชการดังกล่าวมากขึ้น 2) ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีการจัดโครงสร้างองค์การที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามตัวชี้วัดคุณภาพครูและผู้บริหารในประชาคมอาเซียนที่ สพฐ. กำหนด รวมถึงมีการมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนและมีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งถือว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นนโยบายจะต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) นโยบายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้ยากหรือง่าย 2) นโยบายนั้นสามารถกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานได้ชัดเจนแค่ไหน และ 3) นโยบายนั้นได้รับผลกระทบจากตัวแปรอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจสังคม การสนับสนุนจากประชาชน ผู้นำประเทศ หรือความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ที่มาน้อยเพียงใด โดยการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier and Mazmanian คือ ผลผลิตของนโยบาย (Policy Outputs) การยอมรับปฏิบัติตามนโยบาย (Compliance) ของหน่วยปฏิบัติ ผลกระทบของนโยบายที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Actual Impacts of Policy Outputs) การรับรู้ถึงผลกระทบของนโยบาย (Perceived Impacts of Policy Outputs) และการทบทวนประเด็นสำคัญของนโยบายนั้น (Major Revision in Statute) 3) ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือมีการแต่งตั้ง หรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมอยู่บ้าง แต่เป็นการให้สิทธิการมีส่วนร่วมแต่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามที่ส่วนกลางกำหนดเช่น การเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนส่วนมากการกำหนดวิสัยทัศน์นั้นจะนำแนวทางจากส่วนกลางมาเป็นแกนหลัก ประกอบกับผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มั่นใจว่าหน่วยงานทางการศึกษานั้นมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวดีอยู่แล้ว ส่วนมากการกำหนดวิสัยทัศน์ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทางการศึกษาเป็นหลักผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงเป็นเพียงแค่องค์ประกอบที่มาช่วยเติมเต็มให้เกิดความสมบูรณ์เท่านั้น มีการสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และมีการระดมทรัพยากร

จากทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน 4) ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกในระดับประเทศนั้นมีการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา สู่ประชาคมอาเซียนโดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวมากแต่เป็นไปในลักษณะไฟไหม้ฟาง เพราะจะเห็นการกระตุ้นในช่วงแรก ๆ เท่านั้น ในระดับโรงเรียนและสถานศึกษาก็ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครู บุคลากรและนักเรียน ได้มีการประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ได้แก่ สถานประกอบการ สาธารณสถานโบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

ส่วนการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนพบว่า 1) ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้มีการให้ความสำคัญ สำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมากมีการจัดหาจัดสรรงบประมาณเพื่อจ้างครูสอนภาษาต่างประเทศที่ 2 ให้กับนักเรียน มีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในการจัดผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยการจัดปายนิเทศ / นิทรรศการ / สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น วันอาเซียน สัปดาห์อาเซียน ค่ายนักเรียนอาเซียน ฯลฯ แต่ก็ยังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้ตามที่ต้องการ 2) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาได้มีการจัดทำพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนรวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแต่งตั้งหรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนบูรณาการสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในรายวิชาพื้นฐาน มีการกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียนเน้นการสื่อสาร หรือการใช้เทคโนโลยี 3) ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนได้มีโอกาสเข้าอบรมสัมมนา ศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ ในอาเซียน มีการจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน มีการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียน 4) ด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลกทางรัฐบาลได้พยายามส่งเสริมและผลักดันให้ประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยในอาเซียนพัฒนาและการฝึกอบรมนานาชาติในการสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา กับประเทศต่าง ๆ และองค์กรระหว่างประเทศการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งมีการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรสมทบร่วมกับสถาบันต่างประเทศ 5) ด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทำการวิจัย สร้างนวัตกรรม

ผลงานทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ดังจะเห็นได้จากการจัดการประกวด ให้รางวัลแก่ผู้ที่มีการสร้างนวัตกรรมผลงานทางวิชาการ มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมีการจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ ของประเทศในอาเซียนเพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ในพื้นที่โดยการสัมภาษณ์แล้ว เมื่อนำมาประยุกต์ร่วมกับรูปแบบแสดงรูปแบบอิทธิพลที่สร้างขึ้นในเชิงปริมาณแล้วพบว่าด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติและด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมเป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนโดยพบว่าการเตรียมความพร้อมของบุคลากร และด้านวัฒนธรรมทางสังคมเป็นองค์ประกอบปัจจัยภายในสำคัญต่อตัวแปรทั้งสอง ผู้วิจัยจึงได้การปรับรูปแบบโดยเพิ่มตัวแปรการเตรียมความพร้อมของบุคลากร และด้านวัฒนธรรมทางสังคม เข้าไปในรูปแบบเดิมเพื่อให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่พบเห็นในเชิงสังเกตการณ์มากยิ่งขึ้น แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้รวมตัวแปรดังกล่าวเข้าไว้ในกรอบแบบเชิงปริมาณทางสถิติ แต่เมื่อมาพิจารณาในแง่มุมมองเชิงคุณภาพแล้ว เห็นว่ามีความเป็นไปได้สูง ซึ่งสามารถเขียนรูปแบบนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในแบบประยุกต์

สามารถสรุปได้ว่าการเตรียมความพร้อมของบุคลากร มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำและความร่วมมือซึ่งจะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนควบคุม แล้วจะมีอิทธิพลต่อการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ยังมีอิทธิพลต่อสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ ส่งผลต่อการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก แล้วจะมีอิทธิพลต่อการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนวัฒนธรรมทางสังคม มีอิทธิพลต่อการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกแล้วจะมีอิทธิพลต่อการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ระดับนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศกับประเทศสมาชิกและประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือกันมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครู บุคลากรและนักเรียนมีการประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการ สาธารณสถานโบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนรวมถึงมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนสอดคล้องงานวิจัยของ วรเดช จันทรสอน (Chandrason,W., 2017)

ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายอาจเป็นเพราะว่ากระบวนการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัตินโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนนั้นยังไม่ชัดเจน รวมทั้งในการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อวางแผนและส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา

ผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนนั้นอาจจะเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการตามหน้าที่ โดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถในการทำงาน รวมทั้งยังขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนขาดการ กำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน นโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงการดำเนินการป้องกัน แก้ไขเพื่อให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้สอดคล้องงานวิจัยของ Allison,G.I (2020)

ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่า ได้มีการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนได้มีโอกาสเข้าอบรมสัมมนา ศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน การสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียนความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียนสอดคล้องงานวิจัยของ สุบิน ยุระรัช (Yurarat S.,2019)

ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายอาจเป็นเพราะว่าการจัดทำพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้นเป็นเพียงแค่การกระทำที่ครบถ้วนตามกระบวนการ แต่ขาดการนำไปปฏิบัติ รวมถึงอาจไม่ได้เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนสอดคล้องงานวิจัยของ จันทร์พา ทัดภูธ (Tadphut, C.,2017)

2. ปัจจัยนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นด้านมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดทั้งที่เป็นด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้น การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นแต่เพียงด้านที่สนับสนุนเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเท่านั้น แต่ความสำคัญที่แท้จริงในการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ต้องมุ่งเน้นในด้านของการปฏิบัติของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมถึงต้องมีการวางแผน ควบคุม และกำกับติดตามจึงจะสามารถขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สอดคล้องงานวิจัยของ วรเดช จันทรร (2560 : 40)

3. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

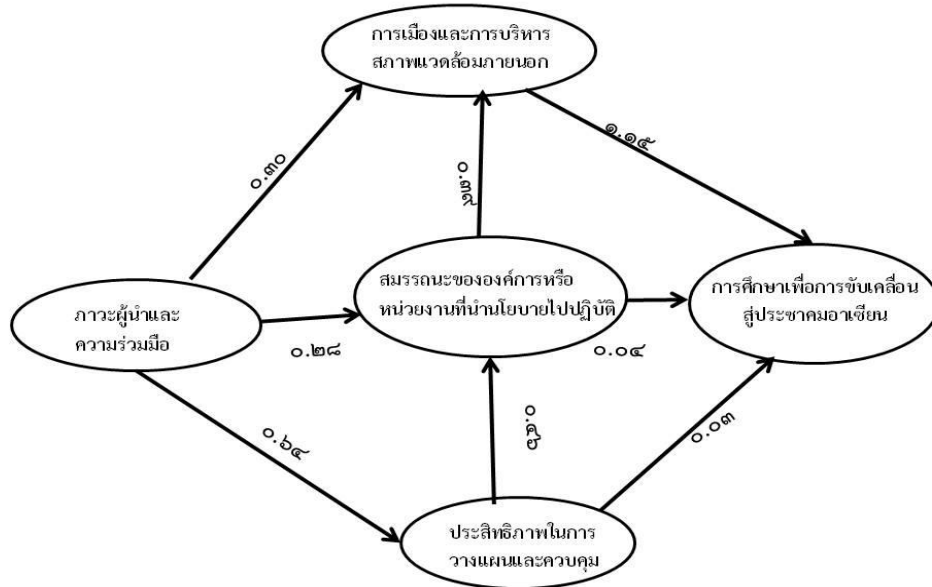
ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นด้านมีอิทธิพลโดยตรงต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน เพราะรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศกับประเทศสมาชิกและประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน รวมทั้งในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ได้มีการประสานความร่วมมือกันมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครู บุคลากรและนักเรียนมีการ ประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการสาธารณสุขสถานโบราณสถาน สถานที่ราชการและ เอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนรวมถึงมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาค ส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือมีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อม ต่อตัวแปรด้านการเมืองและการ บริหารสภาพแวดล้อมภายนอกต่อสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติและ ประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมและส่งผลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการแต่งตั้ง หรือ สร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมอยู่บ้าง แต่เป็นการให้สิทธิการมีส่วนร่วมแต่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามที่ส่วนกลางกำหนดเช่น การเปิดโอกาส ให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ ประชาคมอาเซียนส่วนมากการกำหนดวิสัยทัศน์นั้นจะนำแนวทางจากส่วนกลางมาเป็นแกนหลัก ประกอบกับ ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มั่นใจว่าหน่วยงานทางการศึกษานั้นมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวดีอยู่ แล้ว ส่วนมากการกำหนดวิสัยทัศน์ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทางการศึกษาเป็นหลักผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องจึงเป็นเพียงแค่องค์ประกอบที่มาช่วยเติมเต็มให้เกิดความสมบูรณ์เท่านั้น มีการสร้างเครือข่ายทั้ง ภาครัฐและเอกชนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และมีการระดมทรัพยากร จากทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านสมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลโดยตรงต่อด้าน การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกและ ต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนมีการจัดโครงสร้าง องค์การที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มีการจัดทำ แผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามตัวชี้วัดคุณภาพครูและผู้บริหารในประชาคมอาเซียน ที่ สพฐ.กำหนด รวมถึงมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษาเพื่อการ ขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนและมีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งถือว่า การนานโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือ ล้มเหลวนั้น นโยบายจะต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) นโยบายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้ยากหรือง่าย 2) นโยบายนั้นสามารถกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานได้ชัดเจนแค่ไหน และ 3) นโยบายนั้นได้รับผลกระทบจาก ตัวแปรอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจสังคม การสนับสนุนจากประชาชน ผู้นำประเทศ หรือความร่วมมือของ เจ้าหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด โดยการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนานโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier and Mazmanian จะดูจากตัวแปรต่าง ๆ 5 ตัวแปร คือ ผลผลิตของนโยบาย (Policy Outputs) การยอมปฏิบัติตามนโยบาย (Compliance) ของหน่วยปฏิบัติผลกระทบของนโยบายที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Actual Impacts of Policy Outputs) การรับทราบถึงผลกระทบของนโยบาย (Perceived Impacts of Policy Outputs) และการทบทวนประเด็นสำคัญของนโยบายนั้น (Major Revision in Statute)

สรุปเป็นโมเดล Risrel โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบประยุต์แสดงโครงสร้างนโยบายการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มากที่สุดแต่ในด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมนั้นมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นควรมีการเร่งดำเนินการในด้านนี้โดยต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ และการเน้นการสร้างความเข้าใจเพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นถึงความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการนำนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

2. จากการศึกษาพบว่าการพัฒนา ครูและนักเรียนด้านความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นภาครัฐหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติควรมุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้ ภาษาศิลป์และวัฒนธรรมของประเทศกลุ่มอาเซียนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบของนโยบายการศึกษาที่มีความเหมาะสมในการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ควรศึกษานโยบายด้านการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวมระดับประเทศเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

3. ควรมีการศึกษานโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนเปรียบเทียบกับกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

References

- Tadphuthorn, C. (2000). A study of the influence of organizational support and exchange between bosses and subordinates. According to the perception of employees that affects the compensation of employees, a case study of professional nurses operating at a government hospital. Under the jurisdiction of the University Affairs Bureau in Bangkok. Master of Arts Thesis Department of Industrial and Organizational Psychology. Thammasat University.
- Phra Phromkhunaporn. (2019). Dictionary of Buddhism. Dhamma compilation edition. 12th printing. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya.
- Chantarasorn, W. (2017). Implementing policy: a brief survey of the knowledge framework. Pages 28-32. In Uthai Laowichian and Woradej Chandrasorn. Putting policy into practice. Bangkok: Friends of blogging and printing.
- Auapinyakul, W. (2017). Minister of Education opens meeting to prepare for the ASEAN Community. [Online]. Accessible from: <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=24787&Key=news1> (Data search date: 30 August 2011).
- Suebsaeng, S. (2018). Policy and policy implementation. Chonburi: College of Public Administration, Burapha University.
- Office of Economic Competitiveness Development. (2013) ASEAN Community...Opportunities or risks for SMEs. Economic and Social Journal Office of the National Economic and Social Development Board. 50(2) : 19-23.
- Wongsamarn, S. (1 September 2011). Research results call for language development - professional qualifications, urging the Thai Ministry of Education to cope with ASEAN labor migration. Khaosod page 26.
- Yurarat, S. (2019). Readiness for graduate development of higher education students of private educational institutions in Thailand. Bangkok: Office of the Secretariat of the Education Council.
- Yamnun, S. (2018). "Worawat" prepares universities for the ASEAN Community. [Online]. Accessible from: <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9540000111206>. (Data search date: 2 September 2011).
- Allison, G.T. (2020). Essence of Decision : Explaining the Cuban Missile Crisis. Boston : Little Brown and Company.

- Association of Southeast Asian Nations. (2007). The ASEAN Charter. Jakarta : The ASEAN Secretariat. In Coon, D and Mitterer, J.O. (2011). Psychology : A journey. 4th ed. CL : Wadsworth.
- Coon and Mitterer. (2011). Building The Innovative Organization : Management Systems that Encourage Innovation. Hampshire : Macmillan Press.
- Jeffer, T. and Smith, K. (2020). Informal Education. Conversation, democracy and learning. Nottingham : Educational Heretics Press.
- Ornstein, Levine and Gutex. (2011). Foundations of education. 11th ed. CL : Wadsworth.

